

Nr 39

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående omprövning av gällande bestämmelser för kyrkas upplåtande vid jordfästning i annan ordning än svenska kyrkans.

Första lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 31 i första kammaren av herrar *Strandler* och *Elmgren* samt nr 42 i andra kammaren av herr *Thapper m. fl.* I motionerna, vilka äro likalydande, hemställes, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en skyndsam utredning med uppdrag att ompröva gällande bestämmelser för kyrkas upplåtande vid jordfästning i annan ordning än svenska kyrkans samt att bestämmanderätten härom överföres från pastor till kyrkorådet i församlingen».

I motiveringen för sitt yrkande erinra motionärerna inledningsvis om tillkomsten av gällande bestämmelser angående kyrkas upplåtande vid begravning i annan ordning än svenska kyrkans samt anföra härefter bl. a. följande:

Det torde också i de flesta fall ha utbildats den praxis beträffande kyrkas upplåtande vid begravning att bestämmelsen tillämpas i generös anda. Men i en del fall nekar fortfarande pastor att upplåta kyrka för jordfästning i annan ordning än svenska kyrkans om särskilda skäl därtill äro. — — — Det framstår i sådana fall, och särskilt där det finnes mycket frikyrkofolk, som både synnerligen obilligt och demokratiskt oriktigt, att kyrkoherde eller pastor ensam kan utestänga frikyrkofolket från jordfästning i kyrkan. Kyrkan måste med all rätt betraktas såsom tillhörande församlingen och icke prästen. En rimligare ordning än att låta pastor ha ensamrätt att besluta om kyrkas upplåtande för jordfästning vore att den rätten tillkommer kyrkorådet.

Beträffande vad motionärerna i övrigt anfört till stöd för sitt yrkande får utskottet hänvisa till motionerna.

På hemställan av utskottet har riksdagen vid vårsessionen beslutat uppskjuta behandlingen av motionerna till nu innevarande höstsession.

Gällande bestämmelser m. m.

I motionerna beröres den rättsliga regleringen av två från varandra skilda spørsmål, nämligen *dels* frågan om förutsättningarna för kyrkas upplåtande vid begravning i annan ordning än svenska kyrkans *och dels* frågan om vem det tillkommer att upplåta kyrka.

Förutsättningarna för kyrkas upplåtande vid begravning i annan ordning än svenska kyrkans. Bestämmelse härom ges i 8 § lagen den 25 maj 1894 angående jordfästning. I detta lagrum regleras de situationer »då jordfästningen förrättas i annan ordning än svenska kyrkans eller begravningen sker utan jordfästning», och enligt stadgandet »må vid sådan begravning kyrka kunna upplåtas, om särskilda skäl därtill äro». Att märka är emellertid, att jordfästningslagen, som är av kyrkolags natur, avser endast sådana fall, då den avlidne tillhört svenska kyrkan. Ehuru sålunda beträffande kyrkas upplåtande vid frikyrklig eller borgerlig begravning i lag endast fastslagits, att kyrka under vissa förutsättningar kan upplåtas, då den avlidne varit medlem av svenska kyrkan, följer emellertid icke härav — såsom motsättningsvis kunde antagas — att då den avlidne ej tillhört svenska kyrkan, tillgång till kyrkolokal ej kan erhållas. Dessa fall äro oreglerade, och i den mån särskilda administrativa bestämmelser ej givits, lär det ankomma på vederbörande kyrkliga myndighet (jfr nedan) att avgöra, om kyrka skall upplåtas. (Se prop. nr 100 till 1951 års riksdag med förslag till religionsfrihetslag m. m. s. 192 ävensom särskilda utskottets vid samma riksdag utlåtande nr 1 s. 78).

Rätten att upplåta kyrka. Uttryckliga författningsbestämmelser rörande frågan vem det åligger att besluta om kyrkas upplåtande saknas. Sedvanerättsligt gäller emellertid, att det ankommer på vederbörande pastor — varmed i detta sammanhang såvitt avser församlingskyrka förstås kyrkoherden i församlingen — att besluta rörande kyrkas upplåtande. Denna pastors beslutanderätt är att återföra på det förhållandet att kyrkorummet icke är att anse såsom en lokal vilken som helst utan att detta genom den i 27 kap. kyrkolagen omförmälda invigningen blivit att betrakta som res sacra och sålunda förbehållen kulten. Befogenheten att upplåta kyrka tillkommer därför pastor oavsett ändamålet med upplåtelsen. Någon skillnad kan alltså icke göras allteftersom fråga är om upplåtelse för gudstjänstbruk, för annan kyrklig förrättning eller för icke kyrkligt ändamål. Därvid gäller emellertid att pastor genom sitt beslut icke får åsamka församlingen några kostnader utöver vad som åvilar denna eller denna eljest i vederbörlig ordning påtagit sig.

Då i 33 § kungörelsen den 26 november 1920 med föreskrifter rörande det offentliga byggnadsväsendet stadgas att bl. a. kyrka och kapell icke utan Kungl. Maj:ts medgivande må användas för annat ändamål, torde därmed allenast avses det fall, att kyrkorummet varaktigt skall brukas för annat ändamål än kultens utövande och därigenom förlora sin karaktär av res sacra.

I detta sammanhang må även erinras om vissa stadganden i lagen den 6 juni 1930 om församlingsstyrelse. Enligt 1 § äger varje territoriell församling själv vårda sina gemensamma kyrkliga angelägenheter, såvitt icke handhavandet därav enligt gällande författningar tillkommer annan. Med dylika angelägenheter avses i lagen enligt uppräknigen i 2 § bl. a. hus-

hållningen med och vården om kyrkans egendom samt fördelningen av bänkrum i kyrkan. Vården av församlingens för kyrkliga ändamål avsedda egendom ankommer enligt 41 § på kyrkorådet. Medlem av församling, som ej åtnöjes med kyrkorådets beslut, äger enligt 71 § andra stycket jämfört med 68—70 §§ föra talan däremot genom kommunalbesvär.

Historik m. m.

Förutsättningarna för kyrkas upplåtande vid begravning i annan ordning än svenska kyrkans. I 1894 års lag om jordfästning, vilken ersatt äldre, i kyrkolagen upptagna bestämmelser och därför endast avser sådana fall då den avlidne tillhörde svenska kyrkan, stadgades ursprungligen, att den avlidne skulle jordfästas inom sex veckor från dödsfallet, om ej giltiga orsaker till längre uppskov voro för handen. Jordfästningen skulle förrättas av präst i svenska kyrkan enligt kyrkohandbokens föreskrifter. Vid 1925 års riksdag framlades emellertid ett lagförslag om jordfästningstväangets upphävande (prop. nr 8). I detta förslag hade icke intagits någon särskild bestämmelse om kyrkas upplåtande vid s. k. borgerlig begravning, utan det framhölls, att dessa frågor finge avgöras efter prövning i de särskilda fallen på samma sätt som eljest skedde vid kyrkas upplåtande eller med andra ord att avgörandet därutinnan skulle tillkomma vederbörande pastor. Första lagutskottet, som till behandling förehade propositionen jämte flera i ämnet väckta motioner (utlåtande nr 13), fann det kunna antas, att man från kyrkligt håll skulle visa tillmötesgående vid prövning av frågor om kyrkas disponerande och att dessa avgöranden därför borde överlämnas åt kyrkans egna myndigheter. Utskottet anslöt sig alltså till Kungl. Maj:ts förslag att icke särskilt lagreglera frågan om kyrkas upplåtande, och på hemställan av utskottet bifölls propositionen av riksdagen. Sedan Kungl. Maj:t därefter begärt 1925 års kyrkomötes yttrande över lagförslaget, antogs detta av kyrkomötet med den ändring, att till förslaget fogades ett stadgande, enligt vilket kyrka icke skulle få upplåtas för begravning utan jordfästning i svenska kyrkans ordning. På grund av de sålunda uppkomna skiljaktiga besluten förföll lagstiftningsfrågan vid förevarande tillfälle.

Ärendet upptogs emellertid ånyo i proposition till 1926 års riksdag. Därvid föreslogs beträffande begravning i annan ordning än svenska kyrkans bestämmelsen »och må vid sådan begravning kyrka upplåtas, när särskilda skäl därtill äro». Första lagutskottets majoritet tillstyrkte det framlagda förslaget, men reservanter i utskottet biträdde i stället den av lagrådet föreslagna avfattningen av stadgandet: »men ej må vid sådan begravning kyrka upplåtas, med mindre särskilda skäl därtill äro» (utlåtande nr 20). Riksdagen biföll reservanternas förslag.

Frågan om kyrkas upplåtande vid s. k. borgerlig begravning upptogs därefter av den s. k. *dissenterlagskommittén*, som i sitt år 1949 avlämnade betänkande (SOU 1949: 20) framhöll, att ordalagen i det ifrågavarande stad-

gandet i jordfästningslagen borde modifieras. Enligt vad kommittén erfarit hade nämligen många präster på grund av denna bestämmelses negativa utformning känt sig förhindrade att tillmötesgå framställningar om kyrkas upplåtande även i fall då det kunde ha varit motiverat. Då samtidigt bestämmelsen av andra präster tolkats i en väsentligt generösare anda, fann kommittén, att en stor olikhet i praxis uppkommit. Kommittén framhöll vidare, att kyrkans gudstjänstrum i princip borde vara reserverat för kulthandlingar och endast i undantagsfall borde få upplåtas för andra ändamål, men att det därvid på grund av kyrkans evangeliska väsen och ekumeniska syftning icke borde förfaras alltför restriktivt. På grund av dessa överväganden föreslog kommittén, att bestämmelsen skulle erhålla den lydelsen, att vid begravning utan jordfästning i svenska kyrkans ordning kyrka »må kunna upplåtas, om särskilda skäl därtill äro».

Vid remissbehandlingen av kommittébetänkandet kommo delade meningar till uttryck. Några yttranden anslöto sig till kommitténs förslag att bestämmelsen skulle ha en positiv formulering. Andra åter förordade bibehållande av den negativa formuleringen. Vissa remissinstanser uttalade sig även för ett direkt förbud mot att kyrka upplåtes för icke kristliga begravningar.

I den proposition med förslag till religionsfrihetslag m. m., som underställdes 1951 års riksdag (nr 100), föreslogs en sådan ändring av stadgandet som kommittén förordat. Föredragande departementschefen anförde i denna del:

Vad slutligen angår frågan om upplåtande av kyrka för begravning, vid vilken jordfästning icke förrättas i svenska kyrkans ordning, innebär kommitténs förslag att det nu gällande stadgandet skulle erhålla en ändrad formulering. I sak har det föreslagna stadgandet samma betydelse som det nu gällande. Avgörande för om kyrkan skall få upplåtas är sålunda såväl enligt nu gällande stadgande som enligt kommitténs förslag att pastor finner särskilda skäl föreligga. Såsom kommittén anført torde det dock vara lämpligare och mindre ägnat att framkalla missförstånd, om denna regel uttryckes i en positiv form. Ett stadgande härom avser naturligtvis, liksom förut, endast frågan om kyrkans upplåtande för begravning i de fall lagen åsyftar, och det har icke, vare sig direkt eller indirekt, något avseende på upplåtelser av kyrka i andra fall. I vissa yttranden har föreslagits att en särskild strängare bestämmelse skulle införas för sådana fall, då den tillämnade begravningsakten icke skall följa någon bestämd religiös ritual. Ett sådant förslag kan jag emellertid icke biträda; att betrakta en dylik begravningsakt såsom en kränkning av kyrkorummet, även då den sker på ett värdigt och allvarligt sätt, är uppenbart oriktigt. Däremot böra naturligtvis förrättningar, som gå ut på ett förlöjligande av kyrkliga seder och bruk eller eljest äro förgärligande, icke få förekomma i kyrka.

Vid riksdagsbehandlingen hänvisades propositionen till särskilt utskott, som i avgivet utlåtande (särskilda utskottets utlåtande nr 1) tillstyrkte bifall till den föreslagna ändringen. Utskottet kommenterade det föreslagna stadgandet enligt följande:

Utskottet anser att som särskilda skäl exempelvis olämpliga väderleksförhållanden böra kunna godtagas och utgår ifrån att förevarande stadgande tillämpas i en generös anda. Å andra sidan ansluter sig utskottet till departementschefens uttalande om att förrättningar, som gå ut på ett förlöjligande

av kyrkliga seder och bruk eller eljest äro förargelseväckande, naturligtvis icke böra få förekomma i kyrka. Utskottet tillstyrker sålunda att Kungl. Maj:ts förslag till ändrad lydelse av 8 § antages.

Riksdagen biföll utskottets hemställan, i följd varav lagrummet erhöll sin alltjämt gällande lydelse.

Rätten att upplåta kyrka. Frågan om vem som har att bestämma om kyrkas upplåtande har de senaste årtiondena i olika sammanhang varit under riksdagens behandling. Av vad ovan återgivits framgår, att vid behandlingen av 1925 års förslag till ändringar i jordfästningslagen upplåtanderätten av såväl Kungl. Maj:ts som första lagutskottet förutsattes tillkomma vederbörande pastor. Vid den fortsatta behandlingen av detta lagförslag underströks detta ytterligare av 1925 års kyrkomötes kyrkolagsutskott (betänkande nr 26), som i detta sammanhang anförde:

Vad därefter angår frågan om rätten att disponera över kyrkan, tillkommer denna rätt enligt vad de sakkunniga och departementschefen jämväl uttryckligen framhållit vederbörande pastor. Även i denna punkt instämmer utskottet i vad sålunda framhållits. Men utskottet håller före, att denna rätt icke är obegränsad. Rätten är nämligen förbunden med en plikt att förbjuda och förhindra kyrkans användande till ändamål, som strider mot kyrkans ställning som religionssamfund eller som skulle innebära en negation av eller en protest mot kyrkans religiösa ståndpunkt och den särskilda helgd, som tillkommer kyrkan och får sin högtidliga bekräftelse vid dess invigning. Kyrkans helgd intager en central punkt i den kyrkliga uppfattningen; kyrkan är platsen för gudstjänst, nådemedlens bruk och andra kyrkliga kulthandlingar, och för dess helgd hysa åtminstone i stora delar av landet församlingarnas medlemmar en djup vördnad.

Vid 1944 års riksdag gjordes en interpellation till chefen för ecklesiastikdepartementet i anledning av att det förekommit, att präster förbjudit införande av vissa fanor och samlingstecken vid kyrkliga begravingar. I interpellationssvaret uttalades bl. a., att det enligt hävdvunnen ordning ankomme på pastor att bestämma om kyrkas upplåtande för gudstjänständamål och att pastor därvid torde äga både rätt och plikt att tillse, att därvid intet förekomme, som vanhelgade kyrkan. Det framhölls emellertid vidare, att pastor icke ägde förfara godtyckligt utan handlade under tjänsteansvar och att rättelse borde kunna vinnas, om pastor förbjöde en sak, som ej kunde anses vanhelga kyrkorummet.

Frågan om upplåtande av kyrka för annat ändamål än gudstjänst framfördes även vid 1945 års riksdag. I en inom andra kammaren väckt motion (nr 41) påyrkades sådan ändring i gällande lagstiftning att »rådande missförhållanden i fråga om kyrkas upplåtande undanröjas». Till den ändan ifrågasatte motionären, huruvida ej bestämmanderätten vad anginge kyrkas upplåtande borde överflyttas från församlingens kyrkoherde till kyrkofullmäktige eller kyrkostämma eller till kyrkorådet. Motionen behandlades av första lagutskottet, som i sitt av riksdagen godkända utlåtande (nr 42) begärde utredning och förslag i frågan om upplåtande av kyrka

för annat ändamål än gudstjänst. Vad beträffar motionärens förslag att överflytta bestämmanderätten från vederbörande pastor till kyrkofullmäktige eller kyrkostämma eller till kyrkorådet uttalade emellertid utskottet:

Vad då först angår förslaget att överflytta bestämmanderätten till kyrkofullmäktige eller kyrkostämma anser utskottet svårigheter häremot möta redan av den anledningen, att sammankallandet av dessa organ tarvar lång tid, medan frågor om upplåtelse ofta äro av brådskande natur. Även ur synpunkten av dessa frågors religiösa natur inställa sig betänkligheter mot deras överlämnande till behandling av kyrkofullmäktige eller kyrkostämma. Det torde ej heller kunna undvikas, att utgången stundom bleve beroende av tillfälligheter. Lämpligare synes då vara att upplåtelseätten anförtroddes åt kyrkorådet. Det torde emellertid kunna ifrågasättas huruvida en sådan anordning skulle medföra någon mera påtaglig förändring i hittills rådande praxis eller leda till större enhetlighet i avgörandet. Det är ej heller uteslutet att kyrkoråden åtminstone i vissa delar av landet skulle komma att tillämpa en än restriktivare praxis än pastorn. Med hänsyn till det ovan anförda har utskottet ansett övervägande skäl tala för att beslutanderätten i första hand bör bibehållas hos pastor. Emellertid bör det åläggas pastor att i tveksamma fall eller då pastor anser sig böra vägra upplåtelse underställa frågan stiftets biskop.

Den av riksdagen begärda utredningen resulterade emellertid ej i ny lagstiftning. Efter remiss överlämnades riksdagsskrivelsen i ärendet jämte remissvaren till biskopsmötet, som vid sammanträde den 4 november 1948 beslöt »att uttala angelägenheten av att biskoparna var och en för sitt stift, på sätt som befinnes vara lämpligt, för prästerna framhålla dels det angelägna i att frågor om upplåtande av församlingskyrkor för de med riksdagens skrivelse avsedda förrättningarna behandlas med grannlagenhet och förståelse, dels ock det önskvärda i att de i tveksamma fall rådgöra med biskopen».

Därmed ansågs det genom riksdagsskrivelsen väckta ärendet slutbehandlat.

Frågan om pastors rätt att upplåta kyrka upptogs därefter till behandling i ett speciellt hänseende vid 1950 års riksdag, då i två likalydande motioner (I: 252 och II: 303) begärdes bestämmelser om rätt att till domkapitel överklaga pastors beslut om upplåtande av kyrka. I sitt av riksdagen godkända utlåtande över motionerna (nr 16) åberopade sig första lagutskottet på ett av besvärssakkunniga avgivet yttrande. Enligt detta torde huvudregeln, att varje av statlig myndighet fattat slutligt beslut kunde överklagas, därest annat icke stadgats, gälla även beträffande kyrkliga organ, varför även pastors beslut i ärende rörande kyrkas upplåtande vore överklagbart. Utskottet, som förklarade sig sakna anledning att ifrågasätta riktigheten av den av de sakkunniga uttalade ståndpunkten, utgick därför från att de i motionerna åsyftade besluten redan enligt gällande ordning kunde överklagas, och hemställde, att motionerna icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd. I sitt utlåtande dryftade utskottet vidare spörsmålen om vem som i förevarande ärenden ägde besvärsrätt och vilken myndighet som vore besvärsmyndighet i förhållande till pastor. I dessa hänseenden uttalade utskottet:

Besvärsrätt tillkommer i administrativa ärenden enligt allmänna grundsatsen vanligen den, vars rätt beröres av det beslut, varom är fråga. Sålunda måste i detta fall den, som fått en ansökan om upplåtelse avslagen, äga besvär sig. Vid bifall till en ansökan om upplåtelse torde mera sällan inträffa att någons rätt därigenom blivit kränkt på sådant sätt, att besvärsrätt föreligger. Såsom besvärssakkunniga nämnt, kan i undantagsfall tänkas att församlingens rätt beröres av ett dylikt beslut, t. ex. i ekonomiskt hänseende, med påföljd att någon dess myndighet, då vanligen kyrkorådet, skulle få överklaga detsamma. Pastors avgörande kan någon gång även tänkas stöta vissa församlingsbors eller andras religiösa känslor. Vissa skäl kunna anföras för att i dessa ärenden besvärsrätt skulle tillerkännas dem, som företräda dylika ideella intressen. Frågan om besvärsrätt på sådana grunder måste emellertid bedömas i ett större sammanhang. Då besvärssakkunniga kunna förmodas upplaga dessa frågor till närmare prövning, finner utskottet icke anledning att nu närmare ingå härpå.

Vad därefter angår frågan hos vilken myndighet besvär i ärenden angående upplåtelse av kyrka skola anföras synes något klart avgörande icke ha träffats i rättspraxis. Besvärssakkunniga ha angivit domkapitel och biskop såsom de besvärsmyndigheter, vilka kunna ifrågakomma, dock utan att giva företräde åt någondera. Uppenbarligen föreligger här ett spørsmål som det ankommer på rättspraxis att lösa. Särskilt med hänsyn till den omständigheten att biskopen icke i allmänhet fungerar såsom besvärinstans i förhållande till pastor och då domkapitlet även i andra sammanhang har att taga befattning med frågor som nära sammanhånga med kultens utövande, synes det utskottet ligga närmast till hands att antaga att domkapitlet är rätt besvärsmyndighet. Även om detta utskottets antagande är riktigt, torde det dock ofta i realiteten bliva biskopen som prövar besvären. Såsom Lunds domkapitel påpekat ankommer det nämligen enligt 15 § 1 mom. lagen om domkapitel på biskopen med stiftssekreteraren såsom föredragande att på domkapitlets vägnar fullgöra sådana till domkapitlets befattning hörande åligganden, vilka avse ärenden, som kräva särskild skyndsamhet och ej äro av den betydelse att de ändock böra anses påkalla handläggning i domkapitlet. Utskottet förutsätter, att om klagande skulle ingiva sina besvär till fel besvärsmyndighet, denna självmant överlämnar inlagan till den myndighet, som befinnes skola pröva besvären.

Utredning av frågan om en omarbetning av jordfästningslagen. Vid riksdagsbehandlingen av de år 1951 antagna ändringarna i jordfästningslagen framhöll särskilda utskottet (utlåtande nr 1), att jordfästningslagen vore behäftad med åtskilliga brister väsentligen beroende på att lagen begränsats till fall, då den avlidne tillhört svenska kyrkan. Utskottet begärde därför i sitt av riksdagen godkända utlåtande en omarbetning av jordfästningslagen och uttalade även som sin mening, att en sådan omarbetning torde kräva en genomgripande utredning. Den sålunda begärda utredningen har verkställts av en särskilt tillkallad utredningsman, som den 24 oktober 1955 avlämnat sitt betänkande med förslag till ny lag angående jordfästning och gravsättning m. m. I detta betänkande avhandlas även de av motionärerna upplagna frågorna utan att dock några väsentligare ändringsförslag framläggas i dessa delar. I fråga om förutsättningarna för kyrkas upplåtande för begraving i annan ordning än svenska kyrkans föreslås sålunda den inskränkande föreskriften bibehållen, att sådant upplåtande

skall få ske allenast då särskilda omständigheter tala härför. Enligt det framlagda förslaget anges emellertid direkt i lagtexten, att såsom sådana särskilda omständigheter skall anses, att det på grund av otjänliga väderleksförhållanden eller avsaknad av för jordfästningen lämplig lokal i närheten av begravningsplatsen skulle vålla avsevärda olägenheter att förlägga jordfästningen till annat ställe än till kyrkan. Ej heller i fråga om bestämmanderätten i fråga om upplåtande av kyrka föreslås någon ändring. Enligt betänkandet skall dock, om pastor finner sig ej kunna bifalla framställning om upplåtande av kyrka, såväl han själv som den som till honom gjort framställningen kunna underställa frågan biskopen för avgörande.

Yttranden

Utskottet har i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttranden över motionerna från *kammarkollegiet* och *domkapitlen i Uppsala ärkestift* samt *Lunds* och *Göteborgs stift*. Därjämte har utskottet berett *Svenska prästförbundet* och *Frikyrkliga samarbetskommittén* tillfälle att yttra sig över motionerna.

Kammarkollegiet och *domkapitlet i Uppsala*, som i sakfrågan uttalat sig i avstyrkande riktning, ha föreslagit, att motionerna måtte överlämnas till den vid remissvarens avgivande alltjämt pågående utredningen. Även *prästförbundet*, som kritiserat motionärernas förslag att överlämna åt kyrkorådet att fatta beslut om kyrkas upplåtande, har med hänvisning till utredningen uttalat, att motionerna icke borde göras till föremål för sakbehandling.

Domkapitlen i Lund och *Göteborg* ha i sina yttranden avstyrkt motionerna. Även dessa myndigheter ha därvid erinrat om att utredning påginge.

Frikyrkliga samarbetskommittén åter har förklarat sig vilja stödja motionärernas förslag, att rätten att besluta om kyrkas upplåtande bör tillkomma kyrkorådet, och har givit uttryck åt förhoppningen, att den föreslagna ändringen av bestämmelserna för kyrkas upplåtande skulle medföra en generös tillämpning.

Utskottet

Motionärerna hävda, att, ehuru gällande bestämmelser om upplåtande av kyrka vid icke-kyrklig begravning i de flesta fall tillämpas i generös anda, det dock kunnat förekomma, att upplåtelse på ett oskäligt sätt vägrats. För att avlägsna dessa ojämnheter i praxis föreslås i motionerna dels att nya bestämmelser om kyrkas upplåtande tillskapas och dels att upplåtanderätten överföres från pastor till kyrkorådet. Dessa frågor ha, såsom framgår av den lämnade redogörelsen, upptagits till behandling i det helt nyligen avlämnade betänkandet angående frågan om ny jordfästningslagstiftning. En-

ligt detta betänkande skall den inskränkande föreskriften, att kyrka må upplåtas allenast då särskilda omständigheter tala härför, bibehållas. Samtidigt föreslås emellertid den nyheten, att i lagtexten ges vissa exempel på sådana särskilda omständigheter. Denna exemplifiering liksom den föreslagna möjligheten att hänskjuta upplåtandefrågorna till vederbörande biskops avgörande kan tänkas bidra till att förverkliga motionärernas syfte att undanröja förekommande ojämnheter i praxis.

De av motionärerna väckta frågorna ha sålunda redan blivit föremål för utredning i större sammanhang och detta lagstiftningsärende är för närvarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Med hänsyn härtill finner sig utskottet, som ej ingår i bedömning av hur förevarande spörsmål lämpligen böra lösas, sakna anledning att nu begära ytterligare utredning.

Utskottet får alltså hemställa,

att förevarande motioner, I: 31 och II: 42, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 8 november 1955

På första lagutskottets vägnar:

OLOV RYLANDER

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Ahlkvist, Branting*, Lindblom, Lodenius, fru Sjöström-Bengtsson, herr Björnberg, fru Gärde Widemar och herr Lindgren;

från andra kammaren: herrar Rylander, Lindberg, Landgren, fröken Öberg, herrar Gustafsson i Borås, Andersson i Björkäng, fru Eriksson i Stockholm* och herr Fröding.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.